

i Grønland skal være varsom med at lade Udviklingen gaa i Spring og indføre helt ny Fiskerimetoder deroppe. Men det, tror jeg, først kan bringe noget Udbytte i en ret fjern Fremtid. Hvad det kommer an paa, er at sætte Grønlønderne i Stand til at drive de Erhverv, som de nu ere vant til, saaledes at de kunne blive dygtigere til Sælfangst, end de nu ere deroppe, og dernæst at hjælpe dem til en bedre Afsætning af den Fisk, de nu kunne fange deroppe. Det er vistnok det, som i Øjeblikket skal gøres, og som vil bringe det bedste Udbytte.

Jeg tillod mig i Fjor, da vi havde Forslaget om de grønlandske Skoler til Behandling her, at foreslaa, at der i de grønlandske Skoler skulde indføres Undervisning i praktisk Erhvervsvirksomhed. Jeg er fuldstændig overbevist om, at det vil være et meget vigtigt Fag, og endskøndt den nuværende Kultusminister sagde, at det var ganske hen i Vejret og mente, at de grønlandske Drengene nok skulde søge at kappes med hinanden i Kajakroning, Sælfangst osv., saaledes at der ikke behøvedes nogen Undervisning, er det ikke rigtigt. Denne Teori blev grundig slaaet ihjel i Udvalget, thi medens Ministeren var en Modstander af at indføre denne Undervisning i Skolerne, erklærede Ordføreren, at naar den ikke indførtes i selve Loven, var det ikke, fordi man var imod den, men fordi man vilde indføre denne Undervisning oppe i Grønland administrativt. Den højtærede Minister sagde ingenting derimod; tværtimod lagde jeg Mærke til, at han konfererede med Ordføreren, førend denne Udtalelse kom frem. Nu vil jeg gerne henstille til den højtærede Kultusminister, at man, naar de grønlandske Skoler skulle indrettes deroppe, hvad man jo er i Færd med, ligesom man ogsaa er i Færd med at indrette Sogneforstanderskabsforsamlinger deroppe, at man saa ogsaa administrativt tager fat paa dette Spørgsmaal og søger at skaffe Grønlønderne Undervisning i praktisk Erhvervsvirksomhed. Det var ønskeligt, at man saa tillige fra Statens Side sørgede for at skaffe de bedst mulige Afsætningsbetingelser for de Varer, der frembringes deroppe. Jeg tror, at man derved vilde have gjort Grønlønderne en stor Tjeneste og gjort et godt Skridt fremad i Retning af en bedre Velstand i Grønland end den, der nu eksisterer.

Birek: Jeg ønsker først og fremmest at sige, at jeg for min Part beklager, at

jeg har været uvillig Anledning til en Episode her i Tinget, idet jeg som det yngste Medlem nødig vil komme til at staa i et saadant Forhold til Formanden. Men jeg har imidlertid maattet rejse dette Spørgsmaal, da selve Spørgsmaalet om den islandske Forfatning, Islands Stilling, er saa vigtigt, at jeg ikke godt kunde fravige, hvad jeg ansaa for nødvendigt.

Det Aktstykke, der har været Tale om i denne Sag, er en Udtalelse fra Hans Majestæt Kongen, som er falden i Statsraadet til Hr. Hannes Hafstein, og som er bleven overbragt af Hr. Hafstein til det islandske Alting i følgende Form; tillader den ærede Formand, at jeg læser den op?

„I Statsraadsmødet den 5. Maj 1905 udtalte Hans Majestæt Kongen, da de af Islands Minister foredragne Sager vare behandlere, til denne Minister „det Haab, at Island gaar en stor Fremtid i Møde“. Og i Statsraadsmødet den 24. Maj s. A. henvendte Hans Majestæt Kongen ved Mødets Slutning følgende Ord til Islands Minister:

„Idet jeg ønsker Dem Lykke og Held til Gennemførelsen af alle de Lovforslag, De har forelagt i dette og forrige Statsraadsmøde, vil jeg bede Dem bringe Islønderne min hjertelige Hilsen og Lykønskning til den første Samling, hvori Islands Minister møder paa Altinget.

Den ny Ordning vil medføre en stor Forandring i Altingets hele Stilling og lægge et forøget Ansvar paa det, nu da Forhandlingerne paa Rigsdagen — saaledes som ogsaa Ministerskiftet i dette Aars Begyndelse viste — ikke længere ere medbestemmende ved min Afgørelse af, om et Skifte af Islands Minister bør finde Sted.

Det er mit Haab, at Altinget vil forstaa dette sit ny Ansvar, og at det sammen med Dem i Endrægtighed og Besindighed maa arbejde paa Landets Vel.“

Ovenstaaende allerhøjeste Udtalelser ere afskrevne, saaledes som de ere tilførte Statsraadsprotokollen.

København, den 24. Maj 1905.

J. Koefoed,
Statsraadssekretær.

Jeg ønsker her overfor at gøre opmærksom paa, at dette Aktstykke jo selvfølgelig ikke kan være paraferet af en Minister. Det er blot verificeret som en Udskrift af Hr. Koefoed. Hans Majestæt